ความสามารถด้านสารสนเทศกับการบริหารความเสี่ยงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Information Capability and Risk Management of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

ทิมศ์พิกา เถาจู[1] และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์[2]
Timpika Taojoo[1] and Titaporn Sincharoonsak[2]
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม[1,2]
Master of Accountancy, Sripatum University[1,2]
Corresponding author, E-mail: Timpika.tao@spumail.net[1]

สาระสังเขป

ในยุค Digital Disruption ที่ภาคธุรกิจมีความผันผวนสูงจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ และไม่มีกฎเกณฑ์ในการเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบให้เกิดการแทนที่ด้วยธุรกิจใหม่ ๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แนวทางหนึ่งในการหลีกเลี่ยงและลดความเสียหายให้แก่ธุรกิจ คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสร้างสมรรถนะของบริษัทให้แข็งแกร่ง สร้างความเหนือกว่าคู่แข่งขันอื่น ๆ และทำให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยเป็นการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ประมวลผล ส่งผลออกมาเพื่อให้ผู้ใช้งานนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้นี้อาจจะส่งผลกระทบเป็นวงกว้างตั้งแต่ระดับบุคคล องค์กร อุตสาหกรรม ไปจนถึงระดับประเทศ และสิ่งที่ตามมาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ คือ ความเสี่ยง ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากความสามารถของสารสนเทศ ได้แก่ (1) ฮาร์ดแวร์ (2) ซอฟต์แวร์ (3) ข้อมูล (4) บุคคลากร และ (5) ขั้นตอนการปฏิบัติงานได้

ดังนั้นการป้องกันความเสี่ยงให้แก่บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะลดความสูญเสียทรัพยากรของบริษัท และทำให้บรรลุผลสำเร็จจากการมีกำไรสูงสุด ด้วยการนำแนวความคิดการบริหารความเสี่ยงแบบ COSO-REM 2017 ซึ่งเป็นการบริหารความเสี่ยงที่มาจากวัตถุประสงค์ของบริษัท ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (2) กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร (3) เป้าหมายผลการดำเนินงาน (4) การทบทวนและการปรับปรุง และ (5) สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ การป้องกันความเสี่ยง และการรับมือกับความเสี่ยงในอนาคต

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, COSO-REM 2017, บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รับบทความ 8 พฤษภาคม 2566 แก้ไขบทความ 27 มิถุนายน 2566 ตอบรับบทความ 29 มิถุนายน 2566
Received 8 May 2023 Revised 27 June 2023 Accepted 29 June 2023

SUMMARY

At the era of digital disruption in which the business sector varies according to changes of external factors. These factors are not controllable and there are no rules for changes which might lead to new businesses or even those listed in the Stock Exchange of Thailand. One of the ways to avoid and minimize dames to the business is to bring in new information technology to strengthen competence of the company. This will create competitive advantage over competitors and help to achieve success in accordance with the objectives of the company by incorporating information into computing system which will generate output for decision making. By utilizing the technology, it might make a wide impact on the business sector including individual, organization, industry and country. As a result, another important consideration is "risk" which depends on capability of information technology which consist of (1) hardware, (2) software, (3) data, (4) personnel and (5) operating procedure.

Therefore, to prevent risks from causing adverse effects on companies listed in the Stock Exchange of Thailand is considered to be very important to minimize loss of resources of the company and maximize profitability. This can be done by using risk management namely COSO-REM 2017 which is a risk management approach that derives from objectives of the company in different aspects including: (1) monitoring the organization and its culture, (2) strategy and objectives of the organization, (3) goals of the operation, (4) review and improvement and (5) information system and report, all of which can be used for strategic planning and preparing for risks in the future.

Keywords: Information Technology, COSO-REM 2017, Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ถือได้ว่าเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านอื่น ๆ ส่งผลให้แต่ละองค์กรเกิดการปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันที่เหนือผู้อื่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเป็นผลมาจากนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้รูปแบบการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบให้บางธุรกิจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามได้ ในเวลาอันรวดเร็ว และเกิดการแทนที่ของธุรกิจใหม่ ๆ ในที่สุด หรือที่เรียกว่า “Digital Disruption” (จักรกฤษณ์ โพดาพล, 2564, น. 34)

สถานการณ์ที่มีความผันผวน (Volatility) คือ สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก (External Environment) เป็นปัจจัยที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ และมักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาสั้น ซึ่งผลกระทบที่ตามมาคือ ความเสี่ยง การไม่มีเสถียรภาพการขาดความเชื่อมั่น โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีกฎเกณฑ์ (Wheelen and Hunger, 2006, p. 3) และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างที่มีผลรุนแรงต่อธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมไปถึงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยที่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบริหารจัดการองค์กรของตนเอง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ออกประกาศและประกาศปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศ (หรือเรียกว่าเกณฑ์ IT) เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับดูของ ก.ล.ต. มีระบบงานด้านเทคโนโลยีด้านสารสนเทศที่มั่นคงและปลอดภัยเพียงพอต่อการรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการที่เทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนแปลงไป และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาคสังคม (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2565)

จากประกาศมาตรฐานการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ (เกณฑ์ IT) ของ ก.ล.ต. ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยการบริการจัดการความสามารถด้านสารสนเทศไปควบคู่กับการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร เพื่อให้ธุรกิจสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้และเป็นไปตามเกณฑ์การกำกับดูแลของ ก.ล.ต.

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรนั้น เกิดจากความคาดความหวังว่าจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้เกิดประสิทธิภาพด้านข้อมูลข่าวสารและด้านความรู้ โดยสารสนเทศนั้นสามารถลื่นไหลได้สะดวก รวดเร็ว จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นวงกว้างทั้งในระดับบุคคล องค์กร หรืออุตสาหกรรม จนถึงภาคสังคม และระดับประเทศ (เสกสรรค์ คงคชวัน, 2556, น. 230-234) ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน และมีการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันและเหนือกว่าคู่แข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Steak Holder) ให้เติบโตอย่างยั่งยืน (อัจฉราภรณ์ ทวะชารี และคณะ, 2561, น. 267-268)

แผนการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และความเสี่ยงด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ภายในองค์กรมีองค์ประกอบซึ่งเป็นระบบที่สนับสนุนการบริหารจัดการที่ต้องคำนึงส่วนขององค์กร บุคคลากร อุปกรณ์ และระบบ ประกอบด้วย บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (1) ฮาร์ดแวร์ (Hardware) (2) ซอฟต์แวร์ (Software) (3) ข้อมูล (Data) (4) บุคคลากร (People) และ (5) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure) และจะขาดองค์ประกอบใดไปไม่ได้ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เริ่มตั้งแต่การการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ประมวลผลข้อมูลแล้วจึงส่งผลลัพธ์ออกมาผู้ใช้ระบบจึงนำสารสนเทศที่ได้ออกมาไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจหรืองาน ซึ่งจะช่วยทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 8 กลุ่มที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (บุญพร กำบุญ, 2565, น. 70) ได้แก่ (1) กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry) (2) กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

(Consumer Products) (3) กลุ่มธุรกิจการเงิน (Financials) (4) กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) (5) กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction) (6) กลุ่มทรัพยากร (Resource) (7) กลุ่มบริการ (Service) และ (8) กลุ่มเทคโนโลยี (Technology) ล้วนมีความเสี่ยงการประกอบธุรกิจไม่ต่างจากบริษัทอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร และการดำเนินงานของกิจการตลอดจนถึงมูลค่าตลาด (Market Value) ที่เป็นตัวบ่งบอกมูลค่าตลาดของบริษัท โดยแบ่งเป็นความเสี่ยงที่สามารถควบคุมได้ และความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ (ธนานันท์ มาชีดี และคณะ, 2561) ความเสี่ยงที่ควบคุมได้เป็นปัจจัยภายในองค์กร เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการบริหารความรู้ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ (ณัฐพัชร์ ศรีพันธ์ลม, 2560, น. 257-270) ซึ่งความเสี่ยงเหล่านี้ สามารถนำแนวคิดการบริหารความเสี่ยงด้วย COSMO-ERM 2017 ซึ่งเป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงที่เชื่อมโยงมาจากวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ขององค์กร ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ โดยที่กรอบการบริหารความเสี่ยง COSO-ERM 2017 จะช่วยให้องค์กรสามารถพิจารณา วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยงได้อย่างรอบด้านมากขึ้น จากการแบ่งความเสี่ยงออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (2) กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร (3) เป้าหมายผลการดำเนินงาน (4) การทบทวนและ การปรับปรุง และ (5) สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน (ศรัณย์ ชูเกียรติ และคณะ, 2564, น. 60-71)

เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดความเสี่ยงจากการนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มสมรรถนะให้แก่องค์การ ดังนั้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรทำการศึกษาถึงความสามารถด้านสารสนเทศที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO-REM 2017 เพื่อนำไปพัฒนากลยุทธ์การป้องการและการรับมือกับความเสี่ยงจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีสมรรถนะในการแข่งขันที่แข็งแกร่งขึ้น และสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

เนื้อความ

แนวคิดทฤษฎีเทคโนโลยีด้านสารสนเทศ

Information Technology (เทคโนโลยีสารสนเทศ) เป็นเทคโนโลยีที่จัดการเกี่ยวกับข้อมูล (Data) ให้เปลี่ยนเป็นข้อมูลข่าวสาร (Information) เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความหมาย

Lee and Turban (2001, pp. 75-91) ได้ให้ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่าเป็นเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่นำไปใช้ช่วยการออกแบบ และการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายความรวมถึง ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) ระบบฐานข้อมูล (Database) การสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication) และระบบรับ-ให้บริการ (Client-Server System)

Heinich et al. (2002) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศว่าเป็นระบบที่สามารถอธิบายได้ทางวิทยาศาสตร์หรือการจัดรูปแบบความรู้อย่างอื่นเพื่อการนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง

อุคม เจียรจินดา (2563, น. 59-70) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่าเป็นเทคโนโลยีที่มีจุดเด่นต่อการพัฒนาองค์กร ทำให้มีการใช้มูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ด้วยการจัดการประมวลผลข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว มีระบบติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่ทำได้ง่าย สะดวกและทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย และใช้ข้อมูลข่าวสารได้สะดวกจึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่าง ๆ ช่วยทำให้งานที่ยุ่งยากซับซ้อนจำนวนมากสามารถใช้งานได้ง่ายมากขึ้น และยังมีระบบอัตโนมัติอีกหลายอย่างที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการทำงานได้ตลอดเวลา

ผู้วิจัยจึงได้สรุปว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเทคโนโลยีในการจัดการกับข้อมูล (Data) จำนวนมากให้กลายเป็นข้อมูลข่าวสาร (Information) ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และช่วยในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศมีองค์ประกอบ ซึ่งเป็นระบบที่สนับสนุนการบริหารงานการจัดการ และการปฏิบัติงานของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคลหรือระดับองค์กร ไม่ใช่มีแต่เพียง

คอมพิวเตอร์เท่านั้น ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล และขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียด (โสภาพรรณ ไชยรัตน์, 2566, น. 539-555) ดังนี้

(1) ฮาร์ดแวร์ (Hardware) เป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่องสแกนเนอร์ คีย์บอร์ด จอภาพ และอื่นๆ ที่ใช้ในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) ประมวลผล (Process) และแสดงผล (Output)

(2) ซอฟต์แวร์ (Software) หรือโปรแกรม หรือคำสั่งการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลข้อมูลให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการใช้งาน เช่น ซอฟต์แวร์ระบบ ซอฟต์แวร์ประมวลผล ซอฟต์แวร์ประยุกต์เพื่อใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

(3) ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงที่นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้ในการประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบของข้อมูลข่าวสาร (Information) และนำไปใช้ประโยชน์อื่นต่อไป ซึ่งการเก็บข้อมูลถือว่ามีความสำคัญมากต่อความถูกต้องของข้อมูล ต้องอาศัยเทคนิคในการเก็บรวบรวมจากแหล่งที่เชื่อถือได้

(4) บุคคล หรือ ผู้ที่ใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ ต้องมีทักษะการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ ตามบทบาทหน้าที่ของตน และการใช้งานระบบสารสนเทศจะยิ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าหากผู้ใช้งานมีทักษะในการใช้งานสารสนเทศนั้น ๆ

(5) ขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน (Procedure) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานซึ่งผู้ใช้งานระบบสารสนเทศต้องปฏิบัติตามขั้นตอน เช่น การนำข้อมูลเข้าระบบ การประมวลผลข้อมูล การบันทึกผล การออกแบบรายงานการแสดงผลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ เป็นต้น

การนำสารสนเทศไปใช้ในธุรกิจ

ระบบสารสนเทศถูกนำมาประยุกต์ใช้กับภาคธุรกิจ โดยการนำข้อมูลมาประมวลผล เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในรูปแบบที่ต้องการ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสารสนเทศนั้น เช่น ระบบ AIS หรือระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System: AIS) เป็นระบบที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานในกิจกรรมเฉพาะด้านระบบงานการบัญชี ซึ่งโปรแกรมที่ใช้งานจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดไว้ มีลักษณะเป็นระบบที่มีการออกแบบมาเพื่อประมวลผลข้อมูลทางการเงิน (Financial Data) ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งานทั้งภายใน ภายนอกองค์กร เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือผู้บริหาร เป็นต้น

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีการทำงานด้วยการแสดงภาพรวม จัดเก็บข้อมูล จัดโครงสร้างข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ควบคุมความปลอดภัย การกำหนดสิทธิ์สำหรับการเข้าถึงข้อมูล และรวมถึงด้านอื่น ๆ ตามมาตรฐานทางบัญชีและมาตรฐานรายงานทางการเงิน และข้อกำหนด กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสารสนเทศที่ได้จะมีลักษณะของความซับซ้อน และเป็นสารสนเทศเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ (เยาวนุช รักสงฆ์, 2562, น. 200-213)

ระบบสารสนเทศดังกล่าวจะสามารถประมวลผลเป็นสารสนเทศทางการบัญชี เช่น งบการเงินและภาษีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถใช้นำเสนอต่อผู้บริหารองค์กร และกรมสรรพากรได้ หรือสำหรับระบบบัญชีบริหารจะเป็นรายงานการวิเคราะห์ต้นทุนต่าง ๆ รายงานงบประมาณ และระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ธุรกิจทราบกำไรที่แท้จริง
2. ทำให้ทราบฐานะการเงินของกิจการ
3. เครื่องมือสนับสนุนหาแหล่งเงินทุน
4. เครื่องมือการเสียภาษี
5. แนวทางในการวางแผนธุรกิจ
6. แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจ เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงเป็นการวางแผน กลยุทธ์สำหรับการป้องกัน หรือรับมือกับปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่อาจจะส่งผลกระทบในการดำเนินธุรกิจขององค์กรในแง่ลบ เช่น ภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือ กำไร ราคาหุ้น และอื่น ๆ

ความหมาย

การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง แผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ และลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง หรือผลกระทบของความเสียหาย

เมื่อความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น โดยผลของความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้ รวมไปถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงาน โดยการบริหารจัดการความเสี่ยงจะมีวิธีการมองปัญหาความเสี่ยงเป็นองค์รวม โดยต้องอาศัยมีความร่วมมือในการจัดการความเสี่ยงทั้งจากผู้บริหารและบุคคลากรทุกระดับในการกำหนดนโยบาย โครงสร้างและการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการตอบสนองความเสี่ยง (กรมควบคุมมลพิษ, 2564, น. 1-2)

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร (2555, น. 1-3) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่า การจัดการความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) เป็นกระบวนการที่เกิดจากคณะกรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรขององค์กรกำหนดขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และการวางแผนขององค์กรในทุกระดับ โดยได้รับการออกแบบให้สามารถระบุเหตุการณ์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะมีผลกระทบต่อองค์กร และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุผลว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยรวมได้

ผู้วิจัยสรุปว่าการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นกระบวนการในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์กร เพื่อให้เกิดผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด หรืออยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และนำนโยบายไปปฏิบัติ

การบริหารความเสี่ยงแบบ COSMO-REM 2017

กรอบการบริหารแบบ COSMO-ERM 2017 เป็นแนวคิดของการบริหารความเสี่ยงบูรณาการกับกลยุทธ์ และผลการปฏิบัติงาน

นิยามของกรอบการบริหารของ COSO-ERM 2017 หมายถึง “วัฒนธรรม ความรู้ ความสามารถ และแนวปฏิบัติที่บูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์ และผลการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์กรใช้ในบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการสร้าง การรักษา และการทำให้เกิดคุณค่าขึ้นจริง (Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance, 2019, p. 32)

คณะกรรมการ COSO-REM (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1992 จากการรวมตัวขององค์กรวิชาชีพชั้นนำด้านบัญชีและการตรวจสอบของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศต้นแบบของระบบการเงินและการบัญชีของโลก เริ่มพัฒนากรอบการควบคุมภายใน COSO ICIF (1992) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างระบบการควบคุมภายในให้กับองค์กรต่าง ๆ และถูกพัฒนาโดยตลอดจนกระทั่งปี ค.ศ. 2017 ได้เกิด COSO-REM 2017 ขึ้น เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ความเสี่ยงของธุรกิจในทุกระดับมีความสำคัญมากขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยที่ COSO-REM 2017 มีการบูรณาการความเสี่ยงร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงานในการช่วยองค์กรในการสร้าง รักษา และทำให้เกิดคุณค่าได้จริง

การบริหารความเสี่ยงแบบ COSO-REM 2017 แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ กับ 20 หลักการ ได้แก่ (1) การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (2) กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร (3) เป้าหมายผลการดำเนินงาน (4) การทบทวนและการปรับปรุง และ (5) สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน (ศรัณย์ ชูเกียรติ และคณะ, 2564, น. 65-67) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับดูแลและวัฒนธรรม (Governance and Culture) มี 5 หลักการคือ

(1) ควบคุมดูแลความเสี่ยงโดยคณะกรรมการ (Exercises Board Risk Oversight)

(2) จัดตั้งโครงสร้างดำเนินงาน (Establishes Operating Structures)

(3) กำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ (Defines Desired Culture)

(4) แสดงให้เห็นการยึดมั่นคุณค่าหลัก (Demonstrates Commitment to Core Values)

(5) ดึงดูด พัฒนาและรักษา บุคคลที่มีความสามารถ (Attracts, Develops, and Retains Capable Individuals)

องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์ (Strategy and Objective-Setting) มี 4 หลักการคือ

(6) วิเคราะห์บริบททางธุรกิจ (Analyzes Business Context)

(7) กำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Defines Risk Appetite)

(8) ประเมินกลยุทธ์ทางเลือก (Evaluates Alternative Strategies)

(9) กำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Formulates Business Objectives

องค์ประกอบที่ 3 ผลการปฏิบัติงาน (Performance) มี 5 หลักการ คือ

(10) ระบุความเสี่ยง (Identifies Risk)

(11) ประเมิน ความรุนแรงของความเสี่ยง (Assesses Severity of Risk)

(12) จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง (Prioritizes Risks)

(13) นำวิธีการตอบสนองความเสี่ยงไปปฏิบัติ (Implements Risk Responses)

(14) พัฒนา ภาพรวมความเสี่ยง (Develops Portfolio View)

องค์ประกอบที่ 4 การสอบทานและการแก้ไขปรับปรุง (Review and Revision) มี 3 หลักการ คือ

(15) ประเมิน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (Assesses Substantial Change)

(16) สอบทานความเสี่ยงและผลการปฏิบัติงาน (Reviews Risk and Performance)

(17) พยายามปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (Pursues Improvement in Enterprise Risk Management)

องค์ประกอบที่ 5 สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน (Information, Communication and Reporting) มี 3 หลักการ คือ

(18) ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเทคโนโลยี (Leverages Information and Technology)

(19) สื่อสารสารสนเทศด้านความเสี่ยง (Communicates Risk Information)

(20) รายงานความเสี่ยง วัฒนธรรมและผลการปฏิบัติงาน (Reports on Risk, Culture, and Performance

การบูรณาการกรอบ OSO-REM 2017 กับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน

การบูรณาการนำกรอบการบริหารความเสี่ยงแบบ COSO-REM 2017 มาใช้ของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ (พรรคพงศ์ วุฒิพงศ์, 2565, น. 29-37)

(1) กลยุทธ์ขององค์กรมีความกับนโยบาย พันธกิจ หรือวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย รวมไปถึงแผนงานและโครงการว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

(2) แนวทางมาตรฐานหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความเป็นมาตรฐานสากล รวมไปถึงข้อกำหนด กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศ และแนวทางอื่น ๆ

(3) การกำหนดขอบเขตและการวางลักษณะการดำเนินงานขององค์กร กับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสอดคล้องกันหรือไม่

(4) ควรทำการทบทวนกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแผนงานประจำปีหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง พัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และทำกำไรสูงสุดอย่างมั่นคง ด้วยการพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มีผลตามมา คือ ความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และจำเป็นจะต้องมีการจัดการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบงานที่สำคัญของทุกองค์กร ต้องอาศัยการร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กรด้วยการมีนโยบาย คณะทำงานและแนวทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันที่สามารถเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมใดก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. มีหน้าที่ในการรับผิดชอบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Steak Holder) กลุ่มต่าง ๆ ต่อการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการให้มีความมั่งคั่งและมั่นคง โดยที่เครื่องมือการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่าง COSO-ERM 2017 เป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงที่ได้การยอมรับจากองค์กรของรัฐ และองค์กรธุรกิจทั่วโลกว่าเป็นกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบ และดำเนินการ

ในทุกระดับขององค์กร โดยที่มีวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงที่เชื่อมโยงกับวัตุประสงค์ขององค์กร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่ง COSO-REM 2017 จะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ และมีความชัดเจนของการบริหารความเสี่ยงจากทุกระดับในองค์กร

ผลกระทบ

เมื่อพิจารณาถึงความสามารถด้านสารสนเทศ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเปรียบเทียบความสามารถด้านสารสนเทศกับการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO-REM 2017 นั้น ซึ่งจะทำให้พบว่าความสามารถด้านสารสนเทศ ได้แก่ ด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านข้อมูล ด้านบุคล และด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการบริหารความเสี่ยง ตามกรอบ COSO-REM 2017 ในด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร ด้านกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ ด้านเป้าหมายผลการดำเนินงาน ด้านการทบทวนและการปรับปรุง และด้านสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้น ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักถึงความสามารถของสารสนเทศด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ด้านฮาร์ดแวร์ ควรจัดสรรทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการใช้งานของบริษัทให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพในการประมวลผลข้อมูลที่มีการเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกวัน

(2) ด้านซอฟแวร์ ควรเลือกใช้ซอฟต์แวร์สารสนเทศที่มีความเหมาะสมกับลักษณะงาน และความต้องการสารสนเทศของบริษัท ซึ่งในปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมและงบประมาณในหลากหลายรูปแบบ เช่น การซื้อซอฟต์แวร์สำเร็จรูป การทำสัญญาเช่าซอฟต์แวร์เป็นรายปี หรือตามจำนวนผู้ใช้งานการพัฒนาซอฟต์แวร์ของบริษัทขึ้นมาเอง

(3) ด้านข้อมูลควรให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาของข้อมูลว่ามาจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ และมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง

(4) ด้านบุคคล ควรพัฒนาให้บุคคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสารสนเทศ มีความเข้าใจในการบริการธุรกิจ และมีทักษะการเลือกใช้ข้อมูลสำหรับการประมวลผลเฉพาะด้าน และการให้ความสำคัญต่อการกำหนดระดับสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล

(5) ด้านการปฏิบัติงานควรมีการระบุขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการจัดทำเอกสารคู่มือไว้ และจัดเตรียมทุกอย่างให้พร้อมสำหรับการประมวลผลสารสนเทศ

ประโยชน์จากความสามารถด้านสารสนเทศและการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์จากความสามารถด้านสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นวพร โตประเสริฐพงศ์ (2558) อธิบายไว้ว่าประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับจากการความสามารถด้านสารสนเทศ ได้แก่ (1) ทำให้องค์กรมีการริเริ่มใหม่ ๆ (2) เป็นประโยชน์โดยรวมต่อศักยภาพการแข่งขัน (3) ทำให้องค์กรมีประสิทธิผลทางบวก (4) สร้างคุณค่าให้กับองค์กร และ (5) ทำให้เกิดการยอมรับในการนำการกำกับดูแลกิจการ

ประโยชน์จากการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

SET (2566) อธิบายประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยงองค์กรไว้ว่า (1) เสริมสร้างความเชื่อมั่นอละความยั่งยืน (2) เพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (3) เพื่อความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และ (4) เพื่อบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับยอมรับได้ครอบคลุมทั้งอุตสาหกรรม

บทสรุป

ในยุค Digital Disruption บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเผชิญกับความผันผวนของปัจจัยแวดล้อมภายนอกซึ่งควบคุมไม่ได้ การพยายามพัฒนาองค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จะต้องอาศัยความสามารถด้านสารสนเทศขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับองค์กร ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล บุคคลากร และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในยุคที่ข้อมูลและสารสนเทศมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคได้ง่าย อย่างไรก็ตามการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะที่แข็งแกร่งมากขึ้น ย่อมนำมาซึ่งความเสี่ยงต่าง ๆ ตามมาด้วย ซึ่งปัญหานี้เองได้รับการตอบสนองจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่เล็งเห็นความสำคัญ จึงได้ออกประกาศ และออกประกาศปรับปรุงหลักเกณฑ์ การจัดให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศ (เกณฑ์ IT) เพื่อให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล มีระบบงานด้านเทคโนโลยีด้านสารสนเทศที่มั่นคงและปลอดภัยเพียงพอต่อการรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งบริษัทภายใต้การกำกับดูแลจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

การหาแนวทางการป้องกันความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากระดับโลกอย่าง The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission ที่มีพัฒนากรอบการบริหารความเสี่ยงแบบ COSO-REM 2017 ในปัจจุบัน โดยเป็นการบริหารความเสี่ยงที่มาจากวัตถุประสงค์ของบริษัท ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร เป้าหมายของผลการดำเนินงาน การทบทวนและการปรับปรุง และสารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน ได้ถูกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำมาบูรณาการใช้ร่วมกับ แผนกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพ เพิ่มสมรรถนะและมีศักยภาพในการแข่งขัน

จากงานวิจัยของสุณัฏฐา สว่างใจ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO ERM 2017 กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 111 บริษัท มีความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO ERM 2017 ในภาพรวมกับผลการดำเนินงานอยู่ในทิศทางเชิงบวกกับมูลค่าทางการตลาด Tobin's Q จากการศึกษางานของวิจัย ภณิดา วรทวีธำรง (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสอดคล้องของการบริหารความเสี่ยงตามหลัก COSO-ERM 2017 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงที่มีความสอดคล้องมากที่สุด คือ การกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ยังมิได้นำ COSO ERM 2017 มาใช้มากนักเนื่องจากอยู่ในขั้นตอนการศึกษาและวางแผน และจากการศึกษางานวิจัยของพิชญธิดา ชุ่มแจ่ม (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 กรณีศึกษา: บริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก A พบว่า การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของบริษัทบรรจุภัณฑ์พลาสติก A มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 ทั้งหมด 2 องค์ประกอบ คือ การทบทวนและ การแก้ไขปรับปรุง และสารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน อย่างไรก็ตาม บริษัท A ยังไม่มีหลักการจัดโครงสร้างการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน

จากข้อค้นพบว่าความสามารถด้านสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามกรอบการบริหารความเสี่ยง COSO-REM 2017 จึงทำให้สรุปได้ว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถด้านสารสนเทศทั้งด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล บุคคล และขั้นตอนการปฏิบัติให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการประมวลสารสนเทศที่สำคัญของบริษัทเสมอ และดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบการบริหารความเสี่ยง COSO-REM 2017 เพื่อการบรรลุผลกำไรสูงสุดและการเติบโตอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2564). *คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมควบคุมมลพิษ*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.

จักรกฤษณ์ โพดาพล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: ผู้นำในยุค Disruptive. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 1(3), 33-44.

ณัฐพัชร์ ศรีพันธ์ลม. (2560). การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 257-270.

ธนานันท์ มาชีดี, ปริญ ลักษิตามาศ, ศรายุทธ เล็กผลิผล และชัยพล หอรุ่งเรือง. (2561). ความเสี่ยงและความสามารถในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อการจัดการการตลาดลูกค้าสัมพันธ์ในตลาดขยะรีไซเคิล ในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก. *MFU Connexion*, 7(2), 17-47.

นวพร โตประเสริฐพงศ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการริเริ่มให้มีการกำกับดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนไทย. *วราสารปัญญาภิวัฒน์*, 7 (ฉบับพิเศษ เดือนสิงหาคม)

บุญพร กำบุญ. (2565). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรกับเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วราสารสหศาสตร์*. 22(1), 70.

พรรคพงศ์ วุฒิพงศ์. (2565). *COSO ERM 2017 แนวการบริหารจัดการสู่ THAILAND 4.0*. เอกสารการประชุม “Tune Brian 2/65” เพิ่มคุณค่าองค์กรด้วยการบริหารความเสี่ยง. สืบค้นจาก https://www.nhso.go.th/storage/files/220309103620/nhso_65%20TB2/nhso_2_TuneBrian2-65_COSOERM2017.pdf.

พิชญธิดา ชุ่มแจ่ม. (2564). *การศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 กรณีศึกษา: บริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก A*. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภณิดา วรฑวีธำรง. (2561). *ความสอดคล้องของการบริหารความเสี่ยงตามหลัก COSO-ERM 2017 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (การค้นคว้าอิสระ. บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เยาวนุช รักสงฆ์. (2562). ผลกระทบของประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(2), 200-213.

ศรัณย์ ชูเกียรติ, จุฑาทิพ อัสสะบำรุงรัตน์, จอมสุรางค์ เรืองประพันธ์ และอุษารัตน์ ธีรธร. (2564). ประเด็นสำคัญของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร: การบูรณาร่วมกับกลยุทธ์ และผลการปฏิบัติงาน (COSO ERM (2017). *วราสารวิชาชีพบัญชี*, 16(49), 60-71.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2555). การบริหารความเสี่ยง: กลไกการกำกับดูแลกิจการ. *วาราสารบริหารธุรกิจ*, 34(130), 1-3.

เศกสรรค์ คงคชวัน. (2556). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในองค์การบริหารส่วนตำบลควนศรี อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(3), 228-247.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2559), *เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

สุณัฏฐา สว่างใจ. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO ERM 2017 กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2565). *ก.ล.ต. ปรับปรุงเกณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยระบบ IT ของผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับดูแล*. Retrieved from Thai ข่าว ก.ล.ต. (sec.or.th).

โสภาพรรณ ไชยรัตน์. (2566). รูปแบบการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการดำเนินงานกระบวนการของสำนักงานบัญชีในยุค New Normal จังหวัดภูเก็ต. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(4), 539.

อัจฉราภรณ์ ทวะชารี, ขจิต ณ กาฬสินธุ์ และนงลักษณ์ แสงมหาชัย. (2561). ผลกระทบของสมรรถนะของระบบสารสนเทศทางบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อ ความสำเร็จขององค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 267-268.

อุคม เจียรจินดา. (2563). เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในเขต กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 3(2), 59-70.

SET. (2566). *การบริหารความเสี่ยงองค์กร*. สืบค้นจาก https://www.set.or.th/th/about/ overview/risk-management.

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2017). Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance Executive Summary. (2017). Retrieved from https://www.coso.org/ Documents/ 2017-COSO-ERM-Integrating-with-Strategy-and-Performance Executive-Summary.pdf

Heinich, Robert and others. (2002). *Instructional Media and Technologies for Learning. 6 th ed*. New Jersy: Prentice-hall.

Lee, M.K.O. and Turban, E. (2001). A Trust Model for Consumer Internet Shopping. *International Journal of Electronic Commerce*, 6, 75-91. Retrieved from https://doi.org/10.1080/10864415. 2001.11044227.

Wheelen, T. L. and Hunger, J. D. (2006). Strategic Management and Business Policy: Cases2. Pearson/Prentice Hall. p. 3.